

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

AVIZ

**la proiectul de lege privind compensarea tarifelor la gazele
naturale utilizate de consumatorii gospodăriilor casnici**

(nr. 340 din 09.11.2021)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege privind compensarea tarifelor la gazele naturale utilizate de consumatorii gospodăriilor casnice, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 privind actele normative și menționează următoarele considerente.

Constatări generale

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului.
2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.
3. Potrivit Notei informative, proiectul legii propune acordarea compensațiilor tuturor consumatorilor gospodăriilor casnici de gaze naturale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, în contextul creșterii prețurilor la gazele naturale.
4. Cu titlu de informare, precizăm că la momentul actual în Parlament sunt înregistrate două inițiative similare: proiectul de lege nr.294/2021 privind compensarea tarifelor la gazele naturale și energia termică utilizate de consumatorii casnici și proiectul de lege nr. 349/2021 privind compensarea cheltuielilor pentru consumul gazelor naturale/energiei termice în perioada rece a anului. Astfel, conform art.56 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, dacă există mai multe proiecte de acte legislative în aceeași problemă, bazate pe aceeași concepție, comisia examinează fiecare proiect în parte și le propune Parlamentului pentru a fi înglobate în cel mai cuprinzător și rezonabil proiect pentru lectura a doua.

***Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege,
atenționăm următoarele considerente***

- art.30 alin.(1) lit. e) din Legea nr.100/2017 și art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului prevăd că nota informativă la proiectul de lege urmează să cuprindă fundamentarea economico-financiară. Autorii proiectului nu au prezentat o astfel de fundamentare și nici nu au întocmit

nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr.1 din legea menționată.

- la examinarea proiectului de lege se va ține cont de prevederile art.32 din Legea nr.100/2017, conform cărora proiectul actului normativ, însoțit de Nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect.

- potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv celor elaborate de deputații în Parlament.

- conform prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sânt acceptate de Guvern, iar alin.(6) al aceluiași articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

- relevăm că în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională a constatat că adoptarea unei legi cu impact bugetar în lipsa avizului Guvernului conduce la încălcarea procedurii prevăzute de articolul 131 alineatele (4), (6) și a articolului 6 din Constituție, care obligă autoritățile statului să-și exercite atribuțiile în limitele rigorilor stabilite de Constituție (HCC nr.23 din 10 octombrie 2019, § 77; HCC nr.4 din 21 ianuarie 2021, § 71-72; HCC nr.8 din 11 martie 2021, § 75).

- având în vedere că proiectul de lege supus avizării are impact financiar asupra bugetului de stat, acesta urmează a fi supus expertizei financiare. În această ordine de idei reținem norma de la art. 17 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr. 181/2014 care stabilește expres că: *pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.*

Cât privește concordanța proiectului de lege cu legislația în vigoare, relatăm următoarele considerente.

- la data de 10.11.2021 Guvernul a aprobat mecanismul de compensare a tarifelor la gazele naturale și la căldură în formă graduată în funcție de consum și a extins programul de ajutor pe perioada rece a anului prin creșterea indemnizației lunare pentru familiile nevoiașe și a prezentat Parlamentului spre examinare *Proiectele de legi privind: modificarea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020 (nr.344/2021) - aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 334/2021 și modificarea art. 151 din Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social (nr.343/2021) - aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 331/2021.*

- chiar dacă proiectul promovează interesul public, și cetățenii (*consumatorii gospodăriilor casnice*) ar beneficia de garanții suplimentare (*compensarea tarifelor la gaze naturale*), analizând normele propuse se

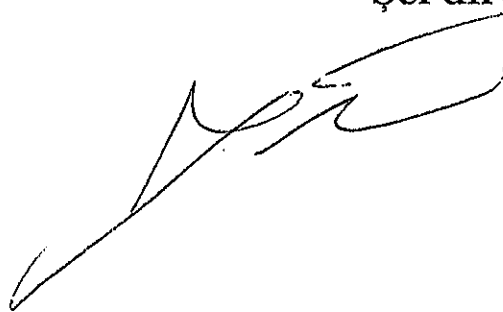
constată că prevederile nu conțin soluții viabile care ar garanta o susținere socială reală a consumatorului, multe prevederi din proiect comportând un caracter *general-declarativ*. Expunerile generale și caracterul declarativ, riscă să distorsioneze sensul legii, iar în lipsa unui mecanism viabil de implementare poate duce la interpretări eronate și abuzuri în aplicare.

- în acest sens menționăm că, în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că *„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție”*.

Reieșind din cele invocate, considerăm că adoptarea proiectului de lege urmează a fi precedată de examinarea tuturor factorilor de risc specifice domeniului de reglementare în vederea neadmiterii unui dezechilibru bugetar, precum și a riscurilor eventuale de neconstituționalitate.

Șef direcție generală juridică

Ion CREANGĂ

Ex.: E. Dolință
Tel.820-554